



**Najwyższa Izba Kontroli  
Delegatura w Lublinie**

Lublin, dnia 18 sierpnia 2010 r.

**Pan  
lek. wet. Mirosław Szewczak  
Graniczny Lekarz Weterynarii  
w Hrebennem**

LLU-4101-06-09/2010  
P/10/147

**WYSTĄPIENIE POKONTROLNE**

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli<sup>1</sup>, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie przeprowadziła w Granicznym Inspektoracie Weterynarii w Hrebennem, zwanym dalej „Inspektoratem”, kontrolę zapewnienia bezpieczeństwa epizootycznego kraju po przystąpieniu do strefy Schengen na drogowym przejściu granicznym w Hrebennem i na kolejowym w Hrubieszowie.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym 22 lipca 2010 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

**Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie z nieprawidłowościami, ocenia wykonywanie przez Granicznego Lekarza Weterynarii obowiązków granicznej kontroli weterynaryjnej w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa epizootycznego kraju po przystąpieniu do strefy Schengen.**

Stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości polegały m.in. na:

- przekazywaniu ze zwłoką do laboratoriów zewnętrznych pobranych próbek od przesyłek wjeżdżających na terytorium Polski/UE;
- nierzetelnym sporządzaniu protokołów pobrania prób.

**1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia przygotowanie Granicznego Inspektoratu Weterynarii do realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem epizootycznym kraju.**

---

<sup>1</sup> Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

Wchodzące w skład Inspektoratu posterunki weterynaryjnej kontroli granicznej w Hrebennem i Hrubieszowie zostały zatwierdzone Decyzją Komisji Europejskiej nr 2001/881/WE z dnia 7 grudnia 2001 r. w sprawie ustalenia wykazu punktów kontroli granicznej zatwierdzonych do celów przeprowadzania kontroli weterynaryjnych zwierząt i produktów odzwierzęcych sprowadzanych z państw trzecich oraz uaktualnienia szczegółowych przepisów dotyczących kontroli przeprowadzanych przez ekspertów Komisji<sup>2</sup> (Hrebenne) oraz rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 czerwca 2007 r. w sprawie wykazu przejść granicznych, na których może być dokonywana kontrola graniczna pasz i pasz leczniczych<sup>3</sup> (Hrubieszów). Posterunki te zostały w pełni wyposażone w pomieszczenia, urządzenia i sprzęt niezbędny do przeprowadzania granicznej kontroli weterynaryjnej.

Wdrożone zostały szczegółowe procedury i instrukcje kontrolne wpływające, na jakość dokonywanych inspekcji, w tym m.in. normujące zasady:

- dokonywania odpraw importowych;
- postępowania na wypadek wystąpienia chorób zakaźnych zwierząt na terenie posterunku weterynaryjnej kontroli granicznej w Hrebennem;
- przechowywania i dostarczania prób do badań laboratoryjnych środków żywienia zwierząt;
- przeprowadzania kontroli „krzyżowych” w Oddziale Celnym w Hrebennem;
- wysyłania i odbierania wiadomości w systemie TRACES;
- badania temperatury przewożonych produktów.

2. Graniczny Lekarz Weterynarii (GrLW) wywiązywał się z nałożonych zadań i prawidłowo przeprowadzał kontrolę przesyłek wprowadzanych z państw trzecich na terytorium Polski/UE. W badanym okresie Inspektorat przeprowadził ogółem 670 kontroli weterynaryjnych przesyłek na wwozie. Z tego: 7 dotyczyło reimportu, tj. produktów odrzuconych przez kraj trzeci (Ukrainę) a pochodzących z UE, natomiast 663 kontrole dotyczyły przesyłek (kukurydzy - 4, śruty słonecznikowej - 651, i makuchów lnianych - 8) przywożonych z Ukrainy do Polski. W 669 przypadkach (99,8%) kontrole te zakończyły się wynikiem pozytywnym (tj. inspektorzy weterynaryjni nie stwierdzili nieprawidłowości), natomiast w jednym przypadku stwierdzono w pobranej próbce paszowej obecność kukurydzy genetycznie zmodyfikowanej odmiany MON810. Podjęto przewidziane procedurami działania oraz poinformowano niezwłocznie Głównego Lekarza Weterynarii i urzędowego lekarza

---

<sup>2</sup> Dz. U. UE. L. 01. 326.44 ze zm.

<sup>3</sup> Dz. U. Nr 124, poz. 863 ze zm.

weterynarii właściwego ze względu na miejsce przeznaczenia tej przesyłki.

**3.** Przestrzegano ograniczeń wwozu zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego, wynikających z aktualnej sytuacji epidemiologicznej i epizootycznej. W latach 2007-2009 ograniczenia te były wprowadzone głównie decyzjami Komisji Wspólnot Europejskich i dotyczyły zakazów przemieszczania zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego w związku z występowaniem chorób zakaźnych, w tym: pryszczycą, pomorem świń oraz tzw. ptasią i świńską grypą. Przeprowadzona w toku niniejszej kontroli analiza dokumentacji 50 przesyłek nie wykazała naruszenia ograniczeń wwozu zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego. Ponadto we wszystkich analizowanych przypadkach kontrole tych przesyłek były dokonywane zgodnie z przepisami m.in. ustaw: z dnia 23 sierpnia 2003 r. o weterynaryjnej kontroli granicznej<sup>4</sup> oraz z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczania chorób zakaźnych zwierząt<sup>5</sup>. Kontrolowano tożsamość przesyłek oraz dokumenty im towarzyszące (w tym: świadectwa weterynaryjne, listy przewozowe), a także dokonywano kontroli fizycznej przewożonych produktów.

**4.** Kontrole w zakresie prawidłowości nadawania przez funkcjonariuszy celnych przeznaczenia celnego przesyłkom, wynikające z postanowień art. 6 i 7 rozporządzenia Komisji (WE) Nr 136/2004 z dnia 23 stycznia 2004 r.<sup>6</sup> oraz zapisów porozumień zawartych z Naczelnikiem Urzędu Celnego w Zamościu<sup>7</sup> zaczęto realizować i przeprowadzać dopiero w 2009 r. Graniczny Lekarz Weterynarii skontrolował dokumenty zgłoszeniowe z wybranych losowo 41 dni w 2009 r. Na podstawie raportów z tych kontroli Najwyższa Izba Kontroli stwierdziła, że funkcjonariusze Oddziału Celnego w Hrebennem dokonali 720 odpraw w wwozie. Do kontroli weterynaryjnej nie skierowano żadnej przesyłki będącej przedmiotem ww. odpraw, albowiem według dokumentów nie podlegały one takiej kontroli. Pomimo tego, że funkcjonariusze celni nie stwierdzili we wwozie przesyłek podlegających kontroli weterynaryjnej, to w ocenie NIK, przeprowadzanie takich kontroli krzyżowych przez Granicznego Lekarza Weterynarii w latach 2007-2008 pozwoliłoby ustalić czy wszystkie przesyłki towarów wwożonych do Unii Europejskiej, które powinny być kontrolowane pod względem weterynaryjnym były do takiej kontroli kierowane.

**5.** Roczne sprawozdanie z realizacji zadań przez GrLW za 2009 r. przekazał Wojewodzie

---

<sup>4</sup> Dz. U. Nr 165, poz. 1590 ze zm.

<sup>5</sup> Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342 ze zm.

<sup>6</sup> ustanawiającego procedurę kontroli weterynaryjnej we wspólnotowych punktach kontroli granicznej dotycząca produktów przywożonych z państw trzecich (Dz. U. UE. L. 04. 21. 11 ze zm.)

Lubelskiemu w dniu 16 marca 2010 r., tj. 16 dni po terminie określonym w art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie<sup>8</sup>. W przypadku pozostałych sprawozdań i informacji GrLW wywiązywał się z obowiązków określonych w art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2004 o Inspekcji Weterynaryjnej<sup>9</sup> i w terminie, (tj. do dnia 30 marca każdego roku) przekazywał Głównemu Lekarzowi Weterynarii informacje z realizacji zadań Inspekcji Weterynaryjnej. Również terminowo przekazywał Głównemu Lekarzowi Weterynarii wymagane m.in. miesięczne sprawozdania z importu zwierząt i produktów oraz miesięczne, półroczne i roczne sprawozdania z realizacji planu badań kontrolnych w kierunku pozostałości chemicznych i biologicznych w produktach spożywczych pochodzenia zwierzęcego przywożonych z krajów trzecich.

**6.** Pozytywnie oceniono podjęte przez GrLW działania wobec przesyłki wyrobów mięsnych, która po przeprowadzonej w dniu 21 listopada 2008 r. odprawy celnej nie opuściła terytorium Polski i przez 3 miesiące (tj. do 8 lutego 2009 r.) pozostawała z winy przewoźnika na terenie przejścia granicznego, co mogło stwarzać zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi. Niezwłocznie po uzyskaniu informacji, że przesyłka ta znajduje się w obrębie przejścia granicznego, GrLW wydał decyzję o jej zniszczeniu (utylizacji). Została ona pod nadzorem GrLW przeładowana i wywieziona z terenu przejścia granicznego, a następnie bezpiecznie zutilizowana.

Przewidziane procedurami działania podjęto także w pozostałych trzech przypadkach dotyczących przesyłek mięsnych wywożonych z Niemiec oraz z Polski na Ukrainę i zawróconych przez urzędowe władze weterynaryjne Ukrainy. Niezwłocznie wydane zostały decyzje administracyjne w sprawie zakazu wjazdu przesyłek na teren Polski/UE, a następnie przesyłki te zostały pod nadzorem i za zgodą właścicieli, zutilizowane.

**7.** W latach 2007-2008 GrLW (ze względu na brak przesyłek podlegających kontroli weterynaryjnej) nie pobierał próbek do badań organoleptycznych i laboratoryjnych. Próbki te zaczęto pobierać dopiero w 2009 r. Pobrano ogółem 69 próbek, tj. od 10,4% przesyłek na wwozie (663 bez reimportu) i 78,4% planu prób do pobrania (88) ustalonego dla Inspektoratu przez Główny Inspektorat Weterynarii w rocznym planie urzędowej kontroli pasz na 2009 r. Pobrane próbki pochodziły od pasz wwożonych do Polski z Ukrainy i wszystkie (po przeprowadzonych badaniach organoleptycznych), zostały przekazane

---

<sup>7</sup> z 8 stycznia 2007 r. oraz 11 września 2008 r.

<sup>8</sup> Dz. U. Nr 31, poz. 206.

<sup>9</sup> Dz. U. z 2007 r. Nr 121, poz. 842 ze zm.

do laboratoriów zewnętrznych do zbadania.

Pobrane próbki nie były przekazywane niezwłocznie do laboratoriów. W terminie do 7 dni od dnia ich pobrania przekazano 55 próbek (79,7%), natomiast pozostałe 14 (20,3%) po upływie 8 do 14 dni. Nie stwierdzono przypadków odesłania przez specjalistyczne laboratoria zewnętrzne, przekazanych im przez GrLW próbek. Spełniały one warunki badania, tj. były pobrane we właściwej ilości, zostały odpowiednio zapakowane.

Nieprawidłowości stwierdzono w protokołach badania organoleptycznego, sporządzanych w trakcie dokonywania poboru próbek, tj.:

- nie wykazano wagi pobranej próby w 2 przypadkach na 69 objętych badaniem (2,9%);
- nie wpisano w 68 przypadkach (98,6%) numerów kopert, w których zabezpieczono próby końcowe oraz archiwalne;
- w 4 przypadkach (5,8%) lekarze weterynarii uczestniczący przy pobieraniu próbek nie potwierdzili podpisami swojej obecności;
- w 69 przypadkach (100%) przy pobieraniu próbek pierwotnych i tworzeniu próbek końcowych nie wykazano czy byli obecni (lub nie uczestniczyli) właściciele przesyłek albo osoby przez nich upoważnione.

Jedną z przyczyn sprzyjających powstaniu wymienionych nieprawidłowości, w ocenie NIK, mogło być nie powołanie przez GrLW osoby odpowiedzialnej za organizowanie i koordynowanie wszelkich czynności związanych z pobieraniem, przechowywaniem, transportem, badaniem i rejestracją wyników badań. Obowiązek taki wynikał z Instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii (nr GIWbip.600/1/08 z dnia 21 stycznia 2008 r.) w sprawie zakresu i sposobu realizacji krajowego programu badań kontrolnych substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, biologicznych, produktów leczniczych i skażeń promieniotwórczych w produktach pochodzenia zwierzęcego, przywożonych z krajów trzecich na terytorium UE, a został wykonany dopiero w dniu 21 czerwca 2010 r., tj. po upływie 29 miesięcy od dnia wejścia w życie przedmiotowej Instrukcji.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) niezwłoczne przekazywanie do laboratoriów zewnętrznych pobranych do badania próbek,
- 2) terminowe przekazywanie Wojewodzie Lubelskiemu rocznej informacji o swojej działalności,

- 3) rzetelne sporządzanie protokołów pobrania prób do badań organoleptycznych i laboratoryjnych.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana w terminie miesięcznym od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.